

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

De Meaco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

comminatus est illis, ni baptismo renuncient, se omnes eneecturos. Quò in pio mandato cognito, vnamini sententia & voluntate conspirarunt, se vitam potius, quam fidem deserturos, hominiquè paucis beneque consideratis verbis, ac sententiæ iam dictæ consentaneis, responderunt se esse inopes operarios, quibus incumbere secundùm Iaponicas leges statis temporibus Dominis suis seruire, quo in officio si deficerent, meritò multari posse. At cùm hæcenus nihil in eo genere à se peccatum fuerit; non videre se causam, cur mortem iure minari illis possit, quam hoc minùs commetissent, quò paratiores essent in posterum ad seruiendum eadem fide, quam hæcenus præstitissent. In cæteris, quæ ad conciliandam animæ salutem attinerent, se prorsus decreuisse etiam cùm mille vitarum discrimine perseverare in veritate Evangelica. Homo vero ille gentilis audito tam libero responso, non ausus est longius progredi, nec vllam amplius illis afferre molestiam.

DE MEACO.

QUAMVIS in his regnis nostri ob præsentem Taicosamam, qui nunc cum aula degit Meaci, non tam commodè operam dare possint iuuandis Christianis, & idcirco conficiatius, quàm in aliis Iaponiæ partibus, ad cauenda maiora mala, rem suam agant: tamen diuina ope non solùm incolumis adhuc existit Meacensis Ecclesia, sed etiam amplificata est, vt patet ex his quæ iam dicentur.

Deunt in Meacensi hac ditione è Societate Sacerdotes tres, & fratres quinque, vel, vt rectius dicam, continenter peregrinantur: cùm enim opem ferre debeant tot locis, & nunc hos nunc illos Christianos totis his regnis sparsos inuisere, necesse est eos perpetuò circuire. Quinquam negandum non est quosdam illorum ferre commorari Meaci, quod est caput Iaponiæ: nam eius gubernator Ghenefoin anno superiore à Taicosama impetrauit, vt P. Origanus, nostrorum in hoc Regno superior, possit viuere Meaci ob causas alias præscriptas, sed ea conditione, vt nullam ibi haberet Ecclesiam, nec vllam baptizaret. Vnde factum est, vt sub vmbra licentiæ de vno Patre, & protectione dicti gubernatoris nobis admodum addicti, omnes reliqui de Societate in hac patria versentur & delitescant. Ex illis duo in sectis Iaponicis sunt versatissimi, concionatorumque omnium præstantissimi: cùm enim ex omnibus locis ad hanc aulam varij confluant Domini, & quique Bōziorum litteratissimi, opus habemus hominibus, qui, dum res po-
stular,

stulat, cum illis conferere manum possint.

Ob causas igitur antè allatas, in præsentì rerum statu, id primis enitendum est nostris, vt quoad fieri potest, nõ magni cursus Christianorum in vnum locum fiant. Vnde intra Meacensia descriptæ sunt sedecim ædes, in quibus Christiani quoque diuinitate tolerabili numero conueniant, ad commendandum se Deo precibus, & alia pia officia præstanda; crebroque nostri eodem titant, vel sacri dicendi vel concionis habendæ causa. Atque hæc diuina maiestas suum gregem paulatim multiplicat.

Multi quoque gentiles ad ædes nostras, quas habemus Meacensium occultè veniunt, audiendi catechismi causa, alij ex curiositate, alij desiderio salutis procurandæ, ita vt cuique liberum facere quod collibuerit, vnde alij baptismum postulant, alij in fidelitate persistunt, existimantes æquo asperiores esse se xpi datu in Decalogo obseruationem. Clarissimè autem ex hoc conuoluitur, fidem esse donum altissimi, & non rem humanam. Sed demus enim Euangelium sanctum aliorum ingenijs ita conuenire, ab iis que probari, vt tamen voluntate illud non amplectantur, alios verò & ratione probare, & voluntate suscipere; alios demum in pristina cæcitate & incredulitate ob peccata sua persistere, quina tamen bonitas, que semper ex malo bonum aliquod elicit, omnibus hunc haurit fructum, quod licet extremi illi, voluntate illecebris præsentis vitæ alleccta, & per prauos habitus a rectitudinis iudicio deducta, veritati Euangelicæ oblectentur, tamen multum de veteri idolorum cultu & existimatione detrahant, que aduertunt sectas suas ex fabulis & mendacijs confutas, & abhorrere, & contra ad res nostras affici incipiant. Quæ de taicenis nunquam defuerunt, qui flagrante licet persecutione in Meacensium regno ab idolis ad verum Deum confugerent, & maximè hoc anno, quo sexcenti homines suscepto baptismo verum Deum agnouerunt, è quibus multi sunt equestris ordinis & illustres Domestici, quemadmodum intelliget melius P. V. ex quadam epistola à P. G. gantino his verbis ad P. Viceprouincialem data.

Existimo R. V. ex anni superioris litteris cognouisse, quæ aduerunt in hac ditione Meacensi, nec dubito, quin magnam consolationem acceperit, sicut accipiet quoque ex hisce præsentibus. Quod enim ad statum rei Christianæ attinet, is in diebus superiores processus habet. Sexcenti siquidem gentiles, & inter eos multi principes viri & illustres, sacris aquis noxam originalem auferunt. Primus eorum fuit Samburodonus nepos Nobilissimi Meacensis, cuius erat legitimus successor. Bimus fuit eo anno, quo Nobilissimi Meacensis

buñanga & filius eius primogenitus, huius Samburodoni patet, vita defuncti sunt: nunc verò Dominus est quasi totius Regni Mino, illi à Taicosamà dati pro imperio, quod illi post mortem patri eripuit. Dominus hic annū ætatis agit decimum-seximum, adulescens raræ indolis, ac proinde magnæ expectationis. Consuetudine quorundam aulicorum Christianorum (tantum valet pia & sancta conuersatio) in hanc sententiam venit; qui primū effecerunt, vt afficeretur ad religionem Catholicam, tum vt catechesi aures præberet, denique vt caput sacro baptismo cum tribus aliis Dominis suis primariis submitteret. Nunc tamen res data operacalatur, si enim suboleret Taicosama, verendum esset, ne vetus persecutio recrudesceret. Idem fecere filii duo Meacensis Gubernatoris Ghensoin, cum duobus aliis cognatis. Quorum primus à Taicosama accipit quotannis plusquam 50 aureorum scutorum millia: alter verò ad maximam euectus est dignitatem, ex qua facile gradus illi patebunt ad maiores.

Idem dico de fratre Hiciundoni Domini regni de Tango, cognato Gratia, qui cum aliis quinque summatibus viris est baptizatus. Habet is in regno Tanganò quadragies mille saccos orizæ pro vectigali annuo.

Neque hic constitit res, sed longius progressa est. Idem enim exemplum secutus omnium belli ducum facile princeps, ac celeberrimus ex iis quos Fidandonus Dominus de Vosciu habeat. Habet hic Dominus in regno illo annuæ pensionis sexagies mille aureos, tantisque pollet opibus, ac qui secundas illius status obtinet post Fidandonum. Tantam autem veritatis Catholicæ agnoscendæ lucem Dominus noster illi communicauit, vt posthabitis omnibus periculis impendentibus vnū è nostris voluerit deducere in Vosciu, quo claro Euangelij lumine tenebræ eorum, qui in illo regno degebant, caligine mortis obumbrati, discernerentur. Verum passus est sibi persuaderi hoc negotium necessariò in aliud tempus magis opportunum esse differendum. Missus fuit à Taicosama, post Fidandoni mortem non parum nobis innoxiam, in Vosciu, eique regnum illud tanquam suum & proprium cõmendauit. Antequam autem Meaco discederet, filio Fidandoni, ad quem pertinet successio in statum, persuasit, vt vellent baptismum suscipere, quod & proprio ore se recepit facturum. Ac spero, diuina gratia adiuvante, omnino ita fore.

Hic spe alimur; sed in eo quod subijciam, spes in rem conuersa est. Volo dicere, ex aula Mori Domini, tanta potentia præditi, vt nouè imperet regnis, & Taicosamæ gratissimi, vnū ex primariis

Dominis

Dominis sancto Baptismo initiatum, cum institutum animi sui pro
Domino suo significasset. Non dubito eum Christianis Amari-
cianis magno adiumento futurum, nec minus laboraturum
conuersione Mori, apud quem in tanta est autoritate.

Sacri item Baptismi aquis mundatus est consobrinus quidam
Ciunangondoni, qui redditum habet triginta millium scuta-
rum. Cuius opera speramus tria regna, quae habet eius conuersione
nus, aliquando Christum respectura. Ac ut finem faciam, multi-
lij nobiles & Principes viri sunt baptizati: sic ut quasi quorundam
liquos, eosque maxima parte nobiles & illustres, baptizatos esse
re non sumus extra periculum, si res innotescat apud Taicosama.
Tamen si enim dissimulamus & obtegimus, quoad possumus
conuersiones: tamen quia sacer hic ignis in variis partibus
longius, veremur, ne tandem in apertum erumpat. Ut ve acci-
nobis fas non est, aditu oculis Ecclesiae Christi prohibere eos, quod
Spiritus sanctus suo diuino afflatu ad illius ingressum impellit.

Haec sunt, quae hucusque scripsit P. Organinus de iis, qui
ter ad sanctae dei notitiam in regno Meacensi aspirauerunt.
rum ut aliquid etiam dicatur de antiquioribus Christianis,
tantum capita attingam, ex quibus cognosci possit insigni-
rum virtus.

Superioribus mensibus mandauit Taicosama nepoti cuius
suo vnicè claro, recens apud Meacenses vitam defuncto, iustitiam
solui, tam magifico & solemni ritu, ac in Iapone vniquam
tui possent. Mos autem apud Iaponios receptus est, ut statim
dam tempore (quae vna est ex funeralibus caerimoniis) omnes
mini, & alij, titulo aliquo honoris insigniti, seorsim, proce-
bantur, honorem deferant statuae defuncti, & maxime incedunt
doribus, ut sit in sacrificiis, vasculo ad id parato. Ad has igitur
quias inter ceteros inuitatus fuit primogenitus Genosom
donus iam Christianus, & ob dignitatem quam gerebat, ut de-
bat quoque hac caerimonia. Ea inchoata, aduertit se in
haerere labyrintho. In mentem enim veniebat, si consue-
norem statuae deferre nolleret, quando nomen suum è schedula
ordine à nobili quodam viro lectum fuisset, se apertum vite
fortunarum discrimen aditurum: si verò deferret, videbat Iapone
fore tanto grauiorem, quanto non iam humana, sed diuina
stas amplius offenderetur, deinde regno caelesti excideret, & Chri-
stianis omnibus non paruo offendiculo foret. Cum ergo in animo
decreuisset, neutriquam consentire in illud secundum, existimauit
ut utriusque malo mederetur, sibi foras egrediendum, ut ne, quare

nomen eius legeretur, præstò esset. Cessit, iuuante Deo, res feliciter. Nam nobilis ille, cuius erat ordine Dominos euocare, diuinans, vt apparet, cur Sacadonus se subtraxisset, nomine illius suppresso, euocauit sequentem. Nec notari eius absentia ab aliis potuit, ob ingentem turbam Dominorum ibi præsentium.

Nec minori laudè dignus est, qui iam sequitur. In regno Voafi Christianæ religioni nomen dederant adolescentes duo annorum sedecim. Qua de re certiores facti eorum parentes & cognati gentiles sic indignati sunt, vt grauissimas minas eis intentarint, vt eos abductos a sancto itinere veræ terræ promissionis cæli, in miseram & cæcam Ægypti seruitutem reuocarent. Itaque minabantur se eos, nisi deserta & eiurata fide, pro genuinis filiis nõ agnituros, nec curam illorum habituros: se quoque nunquam toleraturos, vt homines suis in adibus degerent, qui religionem cū suis Chamli pugnantem tuerentur, etiamsi eiusdem stirpis & familiaræ forent: neque enim se locò filiorum habere posse, qui à maiorum suorum religione desciuisent. Verùm beati iuuenes, qui deserto patre in terra, meruerunt inuenire Patrem in cælo, animati ab aliis Christianis, fuga elapsi, se receperunt in regnum Mino, vbi magna caritate excepti sunt à Christianis, & omnibus rebus ad vitam necessariis instructi. Exactis autem quadraginta diebus, parentes, considerantes constans filiorum suorum propositum, & quòd ab externis hominibus alerentur, tandem mitigari ceperunt, & cor paternum declarare. Dolentesque se tam feros & inhumanos in carnem & sanguinem proprium fuisse, certos homines amandarunt, qui eos infimis precibus rogarent, vt domum reuenterent, adiuncta promissione indubitata, se nunquam vlla in re, propter susceptam fidem, graues vel molestos futuros. Denique victi importunis precibus, cum magno suorum gaudio & gratulatione victores eò redierunt, vnde impiis minis fugati fuerant.

Veniam ad tertium casum, non absimilem superiori, sed hoc laudabiliorem, quo in ætate lógè imbecilliori accidit. Vixit Meaci matrona venerabilis, genere nobilis, à bonis fortunæ diues, sed multo ditior & illustrior à bonis veræ pietatis, vti argumentis nõ obscuris, quamdiu in viuis fuit, præclare ostendit. Habebat hæc ex vno filio iam vita defuncto binos nepotulos, cum vna puella, quos domi suæ in timore Dei educabat. Mater harum, quia iuuenula erat, alteras inierat nuptias, sed cum homine Ethnico, in vita prima socru: itaque noui mariti colloquiis ita refrixit in fide Christiana, quam hæctenus professa erat, vt tandem eam

deseruerit. Hoc scelus bona vetula matrona cum nepotibus
indignè tulit, vt nunquam eam in suum conspectum admittit
filij etiam pro matre agnoscere noluerint. Interim bona vetula
vixit excedit, relinquit vtrique nepotulum, alterum quatuordecim
annorum, alterum duodecim annorum, cū sorore paulo ambobus
pauca uectiore, bene educatos & institutos. Visum est itaque huius
modi opportunum reconciliandis sibi filiorum animis, consilium
quod adire eorum aedes, pramittit, vt facilius eos placet, in
mansuetum, addens se mox secururam. Audito hoc ingrato
seruicio, filij nulla interposita mora, ne in conspectum illius veniret
domo excedunt, sororcula autem se in abditissimum angulum
condit. Cum aduenisset mater, nec inuenisset filios, respicit
quod acciderat. Tum illa etiam atque etiam obsecrate, vt se
loqui secum nollent, saltem exiguum hoc & rationi consu-
etudinem officium suae genitrici praestarent, vt in conspectum
se admitterent. Sed vanæ & irritæ fuere eius preces. nihil enim
illud responderunt, quam, se eam a tempore, quo ipsos deser-
serat, & ad idolorum cultum redisset, pro genitrice vel matre
nimè recognoscere. Et quamquam iterum per cognatos, et
quæ per interuentores, idè a filiis postularit, quod per se impe-
re non poterat, tamen non potuit à priore proposito eos deducere.
quare & coacta fuit cum magno pudore & ignominia domum
nullo eorum conspecto, redire. Ac merito sanè parentum
suis rebellant proprii filij, quando cum tanta perfidia in-
pudenter (vt hæc infelix mater fecerat) renunciant
Creatori.

Quod si teneræ plantulae in locis tam incultis producunt
stus tam nobiles, quid non facient sensu, sapientia, & virtute
lidiore? Vt vnus Iustus Vcondonus, & alij similes? Certè hic
minus vitæ suæ integritate tam multos hactenus permouit, vt
ritò millies & iterum millies gratiæ agenda sint fonti gratiæ,
quo omnia bona in nos dimanant. Ille enim intelligens, quæ
referat ad amplificandum diuinum cultum, Dominorum animas
habere deuinctos, vt facilius postea reliquū vulgus lucriferi
fit, omnes curas & cogitationes in Principum virorum conuentionem
confert: quorum permulti iam occasionem quarunt, vt de-
clarent se palam Christianos.

Idem ferè affirmari posset de multis Christianis Dominis
xum muliebri, vt de Domina Gratia, filia Achici, Domina de Tan-
go, quæ in Christianarum virtutum via mirabiles semper progres-
sus fecit, nec habet ferè domi suæ alias mulieres, quam Christia-

DE STATV IAPONIÆ.

has. Clam quoque marito Hicundono duos filiolos suos baptizavit, & iam Hicundonum maritum suum sermonibus suis eò perduxit, vt à sancto Euangelio non sit alienus; sed quia iuuenis est solutioris vitæ, metu Taicosamæ reformidat aures præbere Catechismo: præbiturus, vbi tempora fuerint meliora. Confido in hanc rem, aspirante gratia Spiritus sancti, non parum præsidij altitudinam conuersionem eius fratris, de quo supra egimus, & pteces Gratiæ vxoris eius.

Similia scribi possent de Domina Donna Mitua, sorore D. Sacij, & coniuge Domini Firandensis, de Domina item Maria, Augustini filia, & aliis Dominis.

Quamobrem mirum non est, bonum legis Euangelicæ odorem, exemplis tam efficacibus excitatum, tam longè lateque spargi, vt etiam gentiles ipsi, non dico plebei, sed primarij vel bene ad Christianam religionem afficiantur, vel certè bene de ea loquantur. Exempli causa: Præteritis mensibus mater Iusti abierat visitatum coniugem Taicosamæ, ob dignitatem appellatam Mandocorosama: ibi in præsentia duarum Christianarum feminarum, inter alias nobiles feminas, ei gratissimarum, cum sermo incidisset de Euangelio, Mandocorosama dixit, sibi ideo videri Christianam legem omnium præstantissimam, & omnibus Iaponiis scètis antefereendam, quòd niteretur ratione: clareque indicabat vnum tantum esse D E V M, Cami verò & Fotochi homines fuisse, non Deos. Et conuersa ad Ioannem, vnam ex dictis feminis Christianis, dixit: Nonne sita est Ioanna? quæ respondit ita esse, nec Chami alia re ab hominibus distare, quam quòd Iaponij in epè & temere illis diuinum honorem detulissent. Continuans deinde Mandocorosama eundem sermonem, subiecit, nulla re, suo iudicio, hanc veritatem magis confirmari, quàm quòd omnes Christiani, nullo discrepante, idem asserant, quòd de scètis Iaponicis dici nequeat. His verbis animata alia Domina, coniunx Cicugiudoni, cœpit laudibus efferre, vel potius iuchoatas laudes nostræ sanctæ legis continuare, concludens totam orationem, se vehementer optare, vt maritus suus Christianus fiat, se eius exemplum ilico secuturam.

CETERVM, si quis testimonium hominum requirat, ad maiorem confirmationem optimæ existimationis, quam gentiles habent de sancta fide nostra, credo, satis illi fore ipsum Taicosamam, qui suo ore crebrius id confessus est, ac imprimis quodã die, cum sermone haberet cum Benedicto Augustini fratre, & Governatore Sacatano. In fine enim colloquij commendans illi iustitiã &

sinceritatem in gubernando, sic omnino inquit Taicosama, te ego, & à te iure suo postulat lex Christiana. Aliàs quoque age prolixè cum suis familiaribus Ethnicis, cum quibusdam illorum opportunum videretur tempus, eum arctioris amoris vinculo bi deuinciendi, cœpere eum per adulationem collaudare, quod homines Societatis è Iaponia exturbasset, esse enim homines probos, & impiam profiteri legem. Tum Taicosama respondit Vos ita dicitis, me eos exturbasse: sed non fuit illa causa, quam legastis. mihi enim nunquam aut Patres illi improbi visi sunt. Lex eorum impia: imò ego affirmo, homines esse probos, & legem eorum bonam: sed feci, quòd essent exteri & peregrini, ac legem eorum contraria esset Cami & Fotochi, qua sectas nostras omnesque priscas Imperij nostri cærimonias funditus eueriebant, & ludibrio & ignominia nostrorum Chamì.

Finem faciam harum annuarum conuersione cuiusdam cuiusquam idcirco commemorabo, quòd corroberet illud, quod præsertim antè dicebam, à gentilibus etiam sanctam fidem nostram collaudari. Notum est in Iaponia cæcos, quorum inibi magnus numerus, esse in æstimatione non parua. Habent enim ex veteribus privilegiis inter se quasi quandam Monarchiam, cuius caput dicitur Meaci, & ab omnibus loco Principis colitur. Varios hic dignitatum gradus sub se continet, ad quas cæci successiue ascendunt conuenienter doctrinæ, de qua à capite suo examinantur, ac finem in fauori, quem quisque apud eundem promeruit. Itaque ad dignitates eiusmodi prouecti, maiorem quoque existimationem conciliant apud Dominos, sic vt dicti Domini in summa veneratione eos habeant, eorumque consilio & opera in negotiis & negotiationibus magni momenti vtantur. Et quoniam ita promoti imperium vsurpant in alios cæcos inferiores, fit vt huiusmodi dignitates omni studio aucupentur, & munerum etiam corruptelis percurent. Maximum omnium appellant Cinghio, qui præter amplissimos redditus, & locum inter omnes Dominos honoratissimum, habet Collegium quasi discipulorum sub se & sua protectione. Vnus igitur istorum Cinghiorum Meaci conuersus est magni nominis & existimationis apud Dominos, aiunt illum sub se habere tria cæcorum millia, magnaque prudentia præditus esse, & satis eruditus in Iaponicis sectis. Cùm audiret catechismum, multa dubia magna ingenij viuacitate proponebat. Ex omnibus Christianæ doctrinæ mysteriis maximè illi arrisit, & catholice veritati intentum reddidit, beneficium redemptionis nostræ à Salvatore nostro IESU CHRISTO præstitū, quòd existens Deus

nostra causa se eo vsque demiserit, vt fieret homo, & deinceps cum tanto suo labore (vt impensioem erga nos ingratos demonstraret amorem) à morte æterna vindicaret. Nec obscure externis signis declarauit, quanta interiori reuerentia hic cæcus ob tantum beneficium sanctissimum I E S V nomen prosequatur, nam quoties nominatur, magnam exterius reuerentiam ostendit. Affirmat quoque magnum se discrimen inuenire inter mysteria, quæ in legibus Iaponicis de Fotoqui prædicantur, & nostra quæ de sacro Euangelio & Christo Domino nostro commemorantur; illorum finem & scopum esse arrogantiam & fastum, reddereque homines sceleratos, horum verò humilitatem, patientiam & caritatem, & breuiter mundi despicientiam, sui que studiosos reddere pios & sanctos. Atque illud est, quod hic cæcus radio cœlestis luminis illustratus felicior, quam corporis oculo in sancta fide nostra Catholica perspexit. Utinam Deus, pro sua immensa bonitate, per hunc dignetur multos alios illuminare non tam à corporali, quàm à spiritali animæ cæcitate, quæ illa miserabilior est, cæcitate, ad diuinæ suæ maiestatis gloriam, cui semper debetur omnis laus & honor in celo & in terra per infinita sæculorum sæcula, A M E N.

Restabat, vt agerem de morte Quabacondoni; verùm quia, sicut initio indicaui, de ea separatim alia epistola conscripta est, facio finem petendo à V. P. sanctam benedictionem, & commendando illi totam hanc Christianam Ecclesiã, vt in eam multos emittat operarios, facili enim ex hac epistola apparet, quantum in hac melle laboremus, & quàm ingens sit, diuina adiuuante clementia, apparatus, qui se ostendat. Nangasacho, 20. Octobr. 1595.

V. P.

Filius indignus in Domino.

Aloysius Frois.

Rr 3 ALOY.